

Mandat da la Rogaziun federala 2020

LA REGENZA

A LAS ABITANTAS ED ALS ABITANTS
DAL CHANTUN GRISCHUN

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais

La Regenza dal chantun Grischun supplitgescha l'entira populaziun da quest chantun da celebrar il Di da la rogaziun federala sco di da reflexiun e d'uraziun.

La Rogaziun federala ha tradiziun en Svizra. Durant ina crisa ed en grondas miserias survegniva ella ina necessitad speziala. Ultra da quai ademplescha ella ina incumbensa impurtanta da la politica da stadi. Ella vul reunir ils umans da tut las regiuns dal pajais, da tut las linguas e culturas sco er da tut las religiuns e confessiuns. Ella vul promover e rinforzar la stima ed il respect envers dissidentas e dissidents politics e confessiunals. L'unitad en la diversitad rinforza noss pajais ed augmenta la qualitat da viver en quel. Quai è pussaivel sin basa da valurs cuminaivlas.

La Constituziun dal chantun Grischun prescriba en ses preambel in program directiv. Là è formulà il suandant: «Nus, il pievel dal chantun Grischun, conscients da nossa responsabladad avant Dieu sco er envers ils conumans e la natira, cun l'intenziun da proteger la libertad, la pasch e la dignitad umana, da garantir la democrazia ed il stadi da dretg, da promover la prosperitad e la justia sociala e da mantegnair in ambient intact per las generaziuns futuras, cun l'intenziun da promover la trilinguitad e la varietad culturala e da mantegnair quellas sco part da l'ierta istorica, ans dain la sequenta constituziun».

Quest preambel regorda las represchentantas ed ils represchentants da noss stadi e tut las abitantas ed ils abitants a lur responsabladad envers Dieu ed envers ils conumans. Ils regents n'èn betg ils dominaturs, els èn ils servients dal pievel. Ils abitants n'èn betg ils subdits, els èn involvids en la responsabladad. Valurs cuminaivlas furman il fundament purtant da noss stadi. Engraziaivladad, credibladad, fidadad, confidenza, ma er modestadad, generusadad fin a detagls sco punctualitad en il mintgadi èn valurs federalas cumprovasas.

Nossa populaziun viva quellas. Per quai merita ella respect, renconuschientscha ed engraziament.

Il Di da la rogaziun federala ha l'engraziament a Dieu ed a noss conumans l'emprima prioritad. En tudestg èn engraziar e pensar plets parentads. Nus pensain a nossa vita persunala en il ravugl da la famiglia, d'amias ed amis e d'enconuschentas ed enconuschents sco er a nossa vita en la vischnanca, en il stadi ed en la societad. Per bleras chaussas avain nus d'engraziar.

Malgrà tut quai che fa quitads e temas, na dastgain nus betg emblidar, quant da bun, bel e prezius che ans vegn regalà. Savens sa chapescha quai per nus da sez. Nus stimain memia pauc, quant bain che nus stain. Quai che funcziuna excellentamain en noss stadi e dal qual nus tuts profitain. L'engraziar ans regorda a quai e schlargia nossa vista. Nus vesain ils problems en in connex pli grond. Uschia perdan els in pau da lur sgarschur. L'engraziar fa curaschi e dat forza per s'engaschar cun plaschair per in bun avegnir.

Noss regal èn noss conumans. In uffant novnaschi surviva grazia a la charezza premurada da ses geniturs. Per nossa scolaziun, per la prevenziun sociala e da la sanadad, per la tgira da las persunas malsaunas ed attempadas, per la segirezza e per l'intervenziun en cas da crisas dovri il circol pli grond dal stadi. L'interacziun en ina communitad vegn gugent cumparegliada cun il maletg dal corp uman. El consista da blers members. Mintgin è indispensabel. Mintgin ha sia funcziun speziala per il bainstar da l'unitad. Sco en ina famiglia, uschia coopereschon tuts en in stadi. Mintgin retschaiva e mintgin dat quai ch'è pussaivel per el.

L'experientscha pratica directa faschain nus durant la crisa da corona. Envers ina pandemia è il singul uman pers. Las restricziuns da la libertad persunala e da la vita sociala servan al bainstar da quels conumans, per ils quals il virus po daventar privlus. Noss patratgs èn oz tar els. Nus giavischain a tut las persunas malsaunas buna guariziun. Dolurusas, gea existenzialas, èn las consequenzas economicas da las mesiras. Ellas pretendan la solidaritad generusa da l'entira cuminanza, ma er il curaschi da viver dal singul. La Regenza fa ses pussaivel per limitar las consequenzas negativas.

A tut las abitantas ed a tut ils abitants engrazia la Regenza grischuna per lur solidaritad cun ils conumans, per lur senn da responsabladad e per lur chapientscha en quest temp difficil. Ella engrazia en spezial a tut las collavuraturas ed a tut ils collavuratur d'instituziuns medicinalas che adempleschan cun in altruissem impressiunant en moda excellenta lur servetsch. Ella engrazia a las collavuraturas ed als collavuratur dal chantun e da las vischnancas che chattan cun grond engaschament soluziuns supportablas. Ella engrazia a tut las conburgais ed a tut ils conburgais, a tut las mammas ed a tut ils babs, a tut las persunas che tgeran lur confamigliars, a tuts che s'engaschan en organisaziuns da non-profit u che prestan in'otra contribuziun sociala. Sco

«eroxs dal mintgadi» meritan els la renconuschientscha e l'engraziament da l'entira populaziun.

Deplorablmain ha il coronavirus chaschunà mortoris er en noss chantun. Plain respect ans inclinain nus envers ils defuncts e tegnain quels en engraziavla memoria. A lur confamigliars exprima la Regenza grischuna la sincera condolientscha.

Il coronavirus mida fundamentalmain nossa vita. Nagin n'enconuscha anc las consequenzas globalas. Blers da Vus, stimadas conburgaisas e stimads conburgais, sa fan quitads per lur avegnir persunal e per noss avegnir cuminaivel. Las emprimas plazzas sin il barometer svizzer dals quitads occupavan la prevenziun da vegliadetgna, las premias da las cassas da malsaus che creschan, il tema da las personas estras e la protecziun da l'ambient. Sur notg ha il virus midà radicalmain la situaziun. Pertutgads n'èn betg mo singuls secturs. Pertutgà è tut. Dumondas fundamentalas vegnan tschentadas. Tge è impurtant en nossa vita? Tge è secundar? Tge è il senn da nossa vita? Avain nus la veglia da prender per mauns e da concepir conscientamain e cun cleras finamiras in bun avegnir? La Rogaziun federala appellescha da far penetienza. Far penetienza vul dir far ina vieuta. Quai po esser, metter en dumonda ses stil da viver e curreger ses agir.

La situaziun è ina sfida, en vista globala, naziunala e regiunala. En moda disciplinada, cun perseveranza e cun cleras finamiras stuain nus sviluppar soluziuns autenticas che chattan ina maioritad e ch'èn gistas per tut ils umans. En ina democrazia sto mintgin prestar sia contribuziun. Nus faschain bain d'exprimer nossa opiniun e da sustegnair quels che s'engaschan activamain. Uschia rinforzain nus noss sistem democratic. L'abstinenza da la gronda maioritad serva mo a quels che persequiteschan agens interess.

Crisas èn schanzas. Ellas dattan impuls da reflexiun per meglieraziuns e per svilups positivs. Ellas ans stimuleschan d'agir. Cun avertadad spiertala, senza agens interess cun ina vista globala vulain nus prender per mauns noss futur. Nus Grischunas e Grischuns avain gia surmuntà bleras crisas e catastrofes da la natira e sviluppa uschia innovaziuns. Quai dat speranza.

A medem temp faschain nus l'experientscha: Betg tut è pussaivel per nus umans. En bleras situaziuns essan nus pers. Il Di da la rogaziun federala ans envida da far uraziun. Far uraziun è engraziar a Dieu, il donatur da tut ils buns regals. Urar è supplitgar Dieu per sia assistenza. Nus envidain Vus tuts da supplitgar instantamain Dieu per sia benedicziun per noss stadi e per sias burgaisas e ses burgais.

Cuira, settember 2020

En num da la regenza

Il president: *dr. Christian Rathgeb*

Il chancelier: *Daniel Spadin*

DA RESGUARDAR

1. Tenor l'Ordinaziun dal Cussegl grond dals 24 da favrer 1971 vegnan las plaivs resp. las pravendas supplitgadas da laschar preleger en baselgia il mandat da la Rogaziun federala **otg**, eventualmain quindesch dis avant questa festa, pia ils **13**, eventualmain ils 6 da settember 2020. Plinavant vegnan ellas supplitgadas da far attent la raspada ch'i stoppia vegnir fatga – tenor la medema ordinaziun – ina collecta il di da rogaziun en tut las baselgias dal chantun. Tenor il conclus da la Regenza dals 19 da matg 2020 vegn concedi mintgamai in terz dal retgav da questa collecta al «Clom d'urgenza per geniturs, Turitg», a la «Pro juventute Svizra – cussegliaziun ed agid 147» ed a la fundaziun «Chasa da dunnas dal Grischun».
 - *Clom d'urgenza per geniturs, Turitg*: Esser geniturs è ina gronda sfida. Gist er da temps sco durant la pandemia dal coronavirus, nua che famiglias restan a chasa e nua ch'ils confamigliars vivan pli fitg in sin l'auter. Il Clom d'urgenza è qua per geniturs che dovran cussegls ed agid en dumondas d'educaziun per evitar conflicts e crisas en la famiglia. Ils accents tematics èn situaziuns da surpretensiun educativa, la dumonda co ir enturn cun stinadadad e resistenza, la pubertad, la scola u l'emprendissadi sco er la midada a la vita professiunala.
 - *Pro juventute Svizra – cussegliaziun ed agid 147*: Ella è qua per uffants e giuvenils che sa chattan en situaziuns d'urgenza e che vuessan sa confidar ad insatgi. Mintga di tscherrgan circa 400 uffants e giuvenils agid sur differents chanals, per e-mail, sur cuntegns en l'internet e per telefon. Pervia da la crisa da corona sa drizzan spezialmain bleras persunas giuvnas al team. La tema da l'isolaziun las fatschenta. Ils contacts socials che mancan, la structura dal di nunusitada e la vita sin in spazi stretg provocheschan conflicts.
 - *Fundaziun Chasa da dunnas dal Grischun*: La fundaziun porscha a dunnas ed a lur uffants protecziun, agid e cussegliaziun en cas d'ina smanatscha fisica e psichica. Igl è ina pussaivladad d'abitar temporara ed assistida cun standards da segirezza pli auts che sto esser en in lieu secret. Per pudair garantir la protecziun mida la Chasa da dunnas mintga pèr onns il lieu. Cun la midada da chasa actuala duain vegnir stgaffids dapli piazza per las dunnas sco er in biro per las collavuraturas ed ils collavuratur.
2. Las suprastanzas communalas vegnan incumbensadas da far la collecta en consentiment cun las instanzas ecclesiasticas e da consegnar la summa rimnada fin ils 30 da settember 2020 a l'Administraziun da finanzas dal Grischun, 7000 Cuira, CP 70-187-9.
3. Las suprastanzas communalas vegnan plinavant envidadas da procurar che tut ils zains vegnian tutgads resp. sunads la sonda avant la Rogaziun federala a las 18.00.

La reproducziun è permessa pir suenter ils 16 da settember 2020.